

АБУ-КИР И АБУ-СИР

Превод от арабски: Светослав Минков, —

chitanka.info

Някога в Искандрия живели Абу-Кир бояджията и Абу-Сир бръснарят. Дюкяните им се намирали един до друг на пазарището. Абу-Кир бил лош човек — лъжец и измамник. Той искал да му предплащат за работата и сетне продавал дадените за боядисване тъкани. Парите пропилявал за ядене и пиене и когато хората идвали да си вземат останената тъкан, бояджията ги лъжел, че още не бил я боядисал, и на края казал, че някой я е откраднал.

Имало добри хора, които се помирявали със загубата, но други хулели Абу-Кир и дори се оплаквали от него при съдията.

Най-сетне измамите на Абу-Кир станали толкова многобройни, че той не смеел вече да се явява нито в дюкяна си, нито по улиците и започнал да се крие в бръснарницата на съседа си Абу-Сир.

— Защо мамиш хората и ги ограбваш? — рекъл му веднъж Абу-Сир.

— Какво да правя, като съм сиромаш човек — отвърнал Абу-Кир. — Само бедността ми е причина за тоя мой грях.

— Имаш право — съгласил се Абу-Сир. — Ето и аз съм майстор в работата си, но малцина идват да се бръснат при мен, защото съм беден.

Тогава бояджията казал:

— А какво ни пречи да напуснем тоя град и да заминем за някоя чужда страна? И двамата си имаме занаята в ръцете и където и да отидем, все ще живеем по-добре.

И Абу-Кир дълго увещава бръснаря да си опитат щастието по широкия свят и на края предложил:

— Ние ще станем побратими и който от нас работи, ще се грижи за другия, ако е безработен. А това, което спестим, ще слагаме в едно ковчеже и когато се върнем в Искандрия, ще си го поделим по равно.

— Тъй да бъде! — казал Абу-Сир.

И двамата се приготвили за път, качили се на един кораб и заминали още същия ден. А в кораба освен моряците имало сто и двадесет пътници и между тях — нито един бръснар.

Когато излезли в открито море, бръснарят рекъл на бояджията:
[145]

— Храната ни скоро ще се свърши, но може би някой ще поиска да го обръсна и ще ми даде за това хляб и вода. Така ще се прехранваме, докато стигнем на сушата.

— Добре си намислил — казал бояджията, изтегнал се на дъските и скоро заспал.

А бръснарят си взел нещата за бръснене, метнал на рамото си една кърпа и тръгнал между пътниците. Някой му извикал:

— Майсторе, можеш ли да ме обръснеш?

И Абу-Сир го обръснал и пътникът му дал две житни питки, къс сирене и чаша вода. И други пътници пожелали да се обръснат и до вечерта бръснарят събрал доста храна и вода. Най-сетне той обръснал и капитана, който го поканил на вечеря.

— Благодаря, но аз ще вечерям с другаря си — рекъл Абу-Сир.

— Доведи и него — казал капитанът. — И докато вие пътувате с моя кораб, не се грижете за ядене. Идвайте да вечеряме заедно.

Абу-Сир отишъл при бояджията, събудил го и когато Абу-Кир видял донесената храна, посегнал към нея и започнал да яде.

— Чакай! — спрял го бръснарят. — Нека запазим тая храна, че може да ни дотрябва. Капитанът ни кани да вечеряме с него и да бъдем гости на трапезата му, докато пътуваме с неговия кораб.

— Хванала ме е морската болест и не мога да се държа на краката си — оплакал се бояджията. — Ти върви сам на вечеря, а аз ще похапна тук каквото си донесъл.

И Абу-Кир облещил очи като гладен тигър и загълтал лакомо храната, сякаш не бил ял няколко дни.

А Абу-Сир се разположил на капитанската трапеза и обяснил, че другарят му е заболял от морска болест.

— Ще му мине — казал капитанът и нагостил бръснаря с най-вкусни ястия.

Като се навечеряли, капитанът дал на Абу-Сир пълно блюдо с печено месо за болния му другар.

Абу-Сир занесъл блюдото на Абу-Кир, който бил изял вече всичката оставена храна и сега се нахвърлил още по-лакомо върху печеното месо.

На следния ден бръснарят отново отишъл да бръсне[146] пътниците и с получената храна пак нагостил бояджията, като добавил и изпратената от капитана вечеря.

Така минали много дни и Абу-Кир изяждал ненаситно всичко, каквото му носел Абу-Сир.

Най-сетне корабът стигнал до някакъв непознат град и двамата побратими слезли на брега и се настанили в един хан. Абу-Сир купил месо и се запретнал да го готви, а Абу-Кир още с влизането си в хана легнал и заспал. Когато пригответил гозбата, бръснарят събудил другаря си и го поканил на обед. Абу-Кир излапал всичкото ястие в тенджерата и като се оплакал, че още не му е минала морската болест, изтегнал се на одъра и отново заспал.

Всеки ден Абу-Сир отивал в града на работа и вечер се прибирал, будел бояджията и го гощавал по братски.

Но ето че веднъж бръснарят заболял тежко и нямал сили да се дигне от леглото. Той помолил стопанина на хана да им носи храна и ханджията, който бил добър човек, не оставял гостите си да гладуват.

Една ранна утрин, докато Абу-Сир спял, унесен в треска, Абу-Кир претърсил дрехите му и взел каквито пари намерил. После заключил стаята и се измъкнал навън без никой да го види.

Абу-Кир отишъл на пазара, облякъл се в хубави дрехи и тръгнал да разглежда града. И както вървял по улиците, стигнал пред едно бояджийско дюкянче, дете всички тъкани били боядисани синьо.

— Майсторе, колко ще ми вземеш да боядисаш тая кърпа? — обърнал се Абу-Кир към бояджията, като му показал кърпата си.

— Дванадесет сребърника — рекъл майсторът.

— В нашата страна плащаме два сребърника.

— Иди си я боядисай във вашата страна.

— А как ще я боядисаш?

— Синя.

— Но аз искам да бъде червена.

— Не познавам червената боя.

— А зелена?

— И зелената не познавам.

И Абу-Кир започнал да изброява всички съществуващи цветове, но бояджията рекъл:[147]

— В нашата страна има четиридесет майстори и никой от нас не знае друга боя освен синята.

— Аз също съм бояджия и мога да боядисвам във всякакъв цвят — казал Абу-Кир. — Ако ме вземеш да работя при теб, ще те науча как се прави това.

— Ние не приемаме чужденци — възразил бояджията.

— Ами ако аз сам си отворя бояджийница?

— Туй никога няма да стане — отвърнал стопанинът.

Тогава Абу-Кир отишъл при султана и му казал:

— Повелителю на правоверните, аз ида от далечна страна и по занаят съм бояджия. Мога да боядисвам всякакви тъкани в най-различни цветове — зелени, розови, портокалови, лимонови, като папагалски криле, като паунова опашка, — кой какъвто цвят пожелае. В твоя град всички бояджии боядисват само в синьо и нито ме приемат за чирак, нито ми позволяват сам да си отворя работилница.

Султанът се замислил и рекъл:

— Аз ще ти дам пари и ще ти построя бояджийница. И който се опита да ти пречи, ще бъде обесен на вратата на дюкяна си.

И той дал на Абу-Кир хиляда жълтици, двама роби и кон със сребърна юзда. После повикал строители и им поръчал да се заловят за работа.

На следната утрин Абу-Кир излязъл из града заедно със строителите, избрали място за градеж и започнали постройката.

Когато бояджийницата била готова, Абу-Кир получил от султана още четири хиляди жълтици, да си купи бои и други необходими неща. И бояджията накупил всичко, каквото му трябвало, и се заловил за работа. Окачил пред вратата на дюкяна си най-различно боядисани тъкани и хората се чудели и питали:

— Майсторе, как се казват тия цветове? Абу-Кир обяснявал:

— Тоя цвят е червен, тоя е жълт, а тоя — зелен.

И всеки си избирал някой цвят и оставял тъканта си за боядисване.

Абу-Кир боядисал и на султана петстотин тъкани в най-различни цветове и когато падишахът ги видял, обсипал бояджията със злато и от тоя ден бояджийницата била наречена „Султанска бояджийница“.
[148]

Другите бояджии отивали при Абу-Кир, целували му ръцете и го молели да ги вземе на работа, но той не приемал никого.

Скоро Абу-Кир забогатял и се оградил с много роби и робини.

Да видим сега какво станало с Абу-Сир.

Когато Абу-Кир му задигнал парите и го изоставил, бръснарят, както казахме, лежал болен. Ханджията забелязал, че стаята е заключена, и си рекъл: „Може би гостите са заминали, без да ми

платят, а може и да са умрели.“ И той долепил ухо до вратата и чул охкането на болния. Ключът стоял в бравата и ханджията отворил стаята, влязъл вътре и попитал бръснаря:

— Къде е твоят другар ?

— Не го зная — промълвил с отпаднал глас Абу-Сир. — Моля те, братко, вземи ей там от кесията три петака и ми купи нещо за ядене, че вече трети ден не съм хапвал нито залък.

Ханджията взел кесията и като видял, че в нея няма нищо, рекъл:

— Кесията е празна.

Абу-Сир разбрал, че Абу-Кир го е ограбил, и заплакал от мъка.

Цели два месеца стопанинът на хана се грижел за Абу-Сир, докато той оздравял и се изправил на крака.

Тогавя бръснарят излязъл от хана, тръгнал из пазара и по едно време стигнал до бояджийницата на Абу-Кир. Пред вратата били закачени най-пъстри тъкани и хората се трупали да ги гледат.

— Какъв е тоя дюкян, пред който са се събрали толкова много хора? — попитал бръснарят един човек.

— Това е султанската бояджийница, която падишахът подари на чужденеца Абу-Кир — отвърнал човекът.

И Абу-Сир се зарадвал и си рекъл: „Може би Абу-Кир се е улисал в работа и ме е забравил. Някога аз му помогнах, когато беше безработен, сега сигурно той ще ми помогне.“

И бръснарят надникнал в бояджийницата и видял Абу-Кир, който седял на меки възглавници като велик везир и командувал десетина роби да боядисват натрупаните тъкани.

Като съгледал Абу-Сир, бояджията се разгневил и извикал:

— Разбойнико, пак ли стоиш пред вратата да ме позориш пред хората? Дръжте го!

И робите изтичали, хванали Абу-Сир и го повалили на земята, а Абу-Кир взел една тояга и му нанесъл сто удара.

— Ако те видя още веднъж пред дюкяна ми, ще те изпратя при султана да ти отреже главата! — заканил се бояджията.

И Абу-Сир си отишъл оскърбен и унижен и някой попитал Абу-Кир:

— Какво ти е сторил тоя човек?

— Той ми краде чуждите тъкани — рекъл бояджията.- Но аз все му прощавах, защото мислех, че ще се вразуми. Ако се мерне още

веднъж пред очите ми, ще накарам султана да го убие.

След тая случка Абу-Сир се прибрал в хана и дълго не излизал никъде. Когато раните му заздравели, той поискал да отиде на баня и тръгнал из града.

— Можеш ли да ми кажеш де е хамамът^[1]? — попитал той един минувач.

— Какво е това хамам? — учудил се минувачът.

— Място, дето хората се къпят.

— Ей го морето. И султанът се къпе в него. Абу-Сир разбрал, че в тоя град няма хамам, и затова отишъл при султана и му казал:

— Аз ида от чужда страна и по занаят съм баняджия. В твоя прекрасен град няма нито един хамам, а хамамът е най-великото благо на света.

— Какво ще рече хамам? — попитал го падишахът. Абу-Сир му описал хамама с всички подробности и царят плеснал с ръце и извикал:

— Ето работа за теб!

И той подарил на Абу-Сир три хиляди жълтици, петима роби и кон със златовезана юзда, повикал строители и им заповядал да изпълняват всички нареждания на чужденеца.

На другия ден Абу-Сир и строителите избрали място за банята и започнали работа. Скоро бил изграден невидан хамам — с басейни и водоскоци и с чудни рисунки по стените. Липсвали само килими и други някои неща, но султанът^[150] дал още десет хиляди жълтици и хамамът бил натъкмен с всички удобства.

Насъбрали се хората и почнали да се чудят.

— Какво е това? — питали те.

— Хамам — отговарял Абу-Сир.

Три дни всички се къпали безплатно, а на четвъртия дошъл да се окъпе и самият падишах.

Той се съблякъл и влязъл в къпалнята и Абу-Сир го изтъркал със сламена кесия от главата до петите, измил го хубаво и го потопил в басейн с гюлова вода. Като излязъл от басейна, султанът се почувствувал ободрен и освежен, както не бил никога през живота си.

— Тоя хамам ще бъде гордост за моя град — рекъл повелителят на правоверните и след това запитал: — А колко пари ще вземаш за едно къпане?

— Колкото ти ми дадеш.

И султанът дал хиляда жълтици, но Абу-Сир се засмял и казал:

— Всички хора не са богати като теб. Ако почна да вземам по хиляда жълтици на човек, скоро ще трябва да затворя хамама. Нека всеки ми плаща, колкото може и колкото пожелае.

— Но от моите сановници ще вземаш не по-малко от сто жълтици! — рекъл султанът и се прибрал доволен и весел в палата.

От тоя ден хамамът почнал да се пълни с народ и всеки плащал за къпане според кесията си. Султанът идвал веднъж в седмицата и давал хиляда жълтици, а сановниците, които го придружавали — по сто жълтици. Не минало много време, и Абу-Сир станал богат човек.

Славата на хамама се разнесла по целия град и Абу-Кир решил да види с очите си какво е това чудо. Пременил се той в най-хубавите си дрехи и се запътил с неколцина роби към къпалнята.

Пред вратите на банята той усетил мирис на алое и като прекрачил преддверието, Абу-Сир изтичал да го посрещне.

— Защо не се обаждаш? — укорил го бояджията. — Аз отворих бояджийница, сприятелих се със султана, а ти не се вестяваш да ме видиш какво правя. Съсипах се да те търся, кого ли не съм питал и разпитвал за теб.

Абу-Сир го погледнал и казал:[151] — Но нали аз дойдох при теб, а ти ме обяви за крадец, наби ме и ме опозори пред хората?

— Мигар ти беше това? — учудил се Абу-Кир. — А пък аз те сметнах за оня уличник, който се навърташе около дюкяна ми и крадеше чуждите тъкани. Твоя е грешката, братко, че не ми се обади кой си.

— Било каквото било — рекъл Абу-Сир. — Съблечи се и влез да се окъпеш.

И Абу-Кир се съблякъл и влязъл в банята, а Абу-Сир го окъпал и след това го почерпил с локум и шербет.

Като излязъл от хамама, бояджията поискал да си плати, но Абу-Сир казал:

— Не ме обиждай! Нали сме побратими? Абу-Кир си прибрал парите и рекъл:

— Прекрасен е твоят хамам, само едно нещо му липсва.

— Какво е то? — попитал Абу-Сир.

— Мехлем от мишеморка и вар за смъкване на космите. Направи такъв мехлем и когато султанът дойде да се къпе, намажи го с него.

И Абу-Кир яхнал мулето си, отишъл веднага при царя и му казал:

— Господарю, до ушите ми стигна слух, че ти си построил хамам.

— Да — потвърдил султанът. — При мен дойде един чужденец и аз му построих хамам, както на теб построих бояджийница.

— А ти ходил ли си в хамама?

— Да.

— Слава на аллаха, че още си жив!

— Защо?

— Защото баняджията е твой враг и е намислил да те убие. Ако отидеш още веднъж в неговия хамам, той ще поиска да ти очисти космите и ще те намаже с отровен мехлем. Отровата ще проникне в тялото ти и ще порази сърцето ти. Баняджията е изпратен нарочно от царя на християните, за да те погуби с хитрост.

Като чул тия думи, падишахът се разгневил и извикал:

— Абу-Сир трябва да бъде наказан най-жестоко! И той отишъл в хамама и Абу-Сир му рекъл:

— Приготвил съм мехлем, който унищожавя космите. Искаш ли да те намажа с него?[152]

— Донеси го!

Когато Абу-Сир донесъл мехлема, султанът усетил неприятен мирис и се убедил, че това наистина е отрова.

— Вържете убиеца и го доведете в палата! — заповядал той на царедворците и се прибрал в покоите си.

Скоро царедворците довели вързания Абу-Сир и го изправили пред своя господар.

Тогава султанът повикал началника на стражата и разпоредил:

— Ще сложиш тоя злодей в един чувал, ще го посипеш с негасена вар и ще го прекараш с лодка покрай палата ми. Когато ти дам знак, ще хвърлиш чувала в морето, ворта ще закипи и ще изгори престъпника, който ще потъне мъртъв на морското дъно.

Началникът на стражата отвел Абу-Сир на отсрещния остров и го попитал:

— Какво зло си сторил на султана, че иска да те погуби?

— Кълна се в аллаха, никакво зло не съм му сторил! — отвърнал Абу-Сир.

— Тогава сигурно някой те е наклеветил — рекъл началникът на стражата. — Аз се къпах в твоя хамам и ти не ми взе пари, затова ще се опитам да ти помогна. Остани на тоя остров и когато насам мине някой кораб, ще те изпратя скришом с него за родния край.

Абу-Сир поблагодарил на своя спасител и началникът донесъл чувал, сложил вътре един голям камък колкото човек, засипал го с негасена вар и завързал чувала. След това дал на Абу-Сир една рибарска мрежа и казал:

— Метни тая мрежа в морето и налови малко риба. Всеки ден аз върша това, но сега нямам време за риболов. Като дойдат слугите на главния готвач, ще помислят, че аз съм хванал рибата, и ще му я занесат да сготви любимото ястие на султана.

И началникът на стражата натоварил чувала на една лодка, минал край султанския палат и като видял, че султанът седи до прозореца, извикал:

— Господарю, да хвърля ли чувала?

— Хвърли го! — отвърнал султанът и направил знак с ръка. В същия миг нещо светнало и паднало в морето.

А това, което потънало в морето, било вълшебен[153] пръстен. Когато султанът искал да убие някого, той махвал срещу него с дясната си ръка и от пръстена му блясвала мълния, която поразявала жертвата и главата ѝ падала като отрязана.

В това време Абу-Сир газел из водата край морския бряг. С голяма мъка изтеглил той хвърлената мрежа и видял, че тя е пълна с риба. И понеже бил много изгладнял, решил да опече най-едрата риба и посегнал да я разпори. Ала ножът му се закачил о нещо твърдо и измъкнал султанския пръстен.

Абу-Сир взел пръстена и го надянал на малкия си пръст, без да знае вълшебните му свойства. И докато той го разглеждал учудено, дошли слугите на главния готвач да вземат рибата и го попитали:

— Къде е началникът на стражата?

— Не зная — отвърнал Абу-Сир, като махнал с ръка, и изведнъж главите на слугите се търколили на земята.

Изплашил се Абу-Сир и както си мислил кой ли е убил султанските слуги — ето че пристигнал началникът на стражата.

— Брате мой — извикал началникът, — не дигай ръката си с пръстена! Ако я дигнеш, ще убиеш и мен!

И той обяснил, че пръстенът крие в себе си смъртоносна сила и че бил паднал в морето, когато султанът му дал знак с ръка да хвърли чувала.

— Рибата, която си хванал, навярно е погълнала пръстена и сега по волята на аллаха ти си негов притежател. Тоя пръстен е омагьосан и благодарение на вълшебната му сила падишахът държи в подчинение цялата си войска.

Като чул това, Абу-Сир се зарадвал и рекъл:

— Върни ме в града. Сега вече не ме е страх от султана, защото и неговата глава може да се търколи на земята.

И двамата се качили на лодката и скоро стигнали в султанския палат. Султанът седял на престола си, дълбоко натъжен от загубата на вълшебния пръстен, и не смеел да повери никому тайната, която го измъчвала.

Като съгледал Абу-Сир, по лицето му се изписала изненада.

— Какво търсиш тук? — извикал той. — Нали те хвърлиха в морето?

И Абу-Сир му разказал как началникът на стражата[154] го спасил и какво се случило по-нататък. И като разправил всичко, снел вълшебния пръстен от ръката си и го подал на султана.

— Вземи си пръстена — рекъл той — и ако аз съм виновен пред теб, заповядай веднага да ме убият!

Трогнат от великодушието на Абу-Сир, султанът го прегърнал и промълвил с разтреперан глас:

— Приятелю, ти си най-добрият човек, когото познавам! Прости ми, че се усъмних в твоята вяроност и незаслужено излях гнева си върху теб!

— Ще ти простя само ако ми кажеш: защо искаше да ме убиеш? — рекъл Абу-Сир.

— Бояджията е виновен за това! Той ми обади, че си искал да ме отровиш с мехлем от мишеморка!

Тогава Абу-Сир разказал цялата си история с най-малки подробности: как заминал с Абу-Кир от Искандрия, как се грижел като брат за него, как след това заболял в хана и Абу-Кир го ограбил, а после му ударил сто тояги и как най-сетне бояджията го посъветвал да

намаже султана с такъв и такъв мехлем, за който Абу-Сир не знаел, че е отровен.

— Благодетелю мой — рекъл на края Абу-Сир, — повикай ханджията и робите на Абу-Кир и те ще ти кажат, че всичко туй е самата истина.

И султанът скочил разярен от престола си и заповядал да доведат веднага Абу-Кир с вързани ръце и да повикат ханджията и робите.

А в това време Абу-Кир си седял спокойно в къщи и се радвал, че Абу-Сир е вече умрял. И както се бил разположил на дивана и сърбал кафе, в стаята му се втурнали неколцина въоръжени войници, вързали му ръцете и го завели при султана.

Явил се и стопанинът на хана, дошли и робите на бояджията.

— Познавате ли тоя човек? — попитал султанът и посочил Абу-Кир.

— Той ограби болния си приятел и избяга от него! — рекъл ханджията.

— Той му удари сто тояги пред очите ни! — казали в един глас робите.

И падишахът разбрал каква е истината и извикал:

— Прекарайте го през града, а после го сложете в един[155] чувал, посипете го с негасена вар и го хвърлете в морето!

— Всемогъщи господарю, не го погубвай! — примолил се Абу-Сир. — Аз му прощавам всички злини, които ми е причинил!

— Ти му прощаваш — отвърнал султанът, — но аз не мога да му простя. Водете го!

И войниците прекарали Абу-Кир през града и след това го напъхали в един чувал, посипали го с негасена вар и го хвърлили в морето. И Абу-Кир умрял и потънал във водата.

— Кажи сега какво искаш! — рекъл султанът на баняджията.

Абу-Сир целунал земята пред нозете му и продумал:

— Моля те, помогни ми да се завърна в родината!

И султанът му подарил един голям кораб, натоварен със съкровища и роби, и му пожелал добър път.

Когато корабът доплавал до Искандрия и всички слезли на сушата, един от робите домъкнал някакъв чувал и казал на Абу-Сир:

— Господарю, намерих тоя чувал край брега. Не зная какво има в него, но много е тежък.

Абу-Сир се приближил до чувала, развързал го и видял вътре мъртвия Абу-Кир, когото вълните дълго носили из морето и най-сетне го изхвърлили край Искандрия.

— По волята на аллаха той е стигнал дотук, за да намери покой в родната земя! — рекъл Абу-Сир и разпоредил да погребат мъртвеца.

И Абу-Сир живял още много години в благочестие и когато умрял, бил погребан до гроба на Абу-Кир.

И това място било наречено Абу-Кир и Абу-Сир, а сега се казва Абу-Сир, защото времето заличило името на злия завистник и оставило само спомена за добродетелния и праведен син на аллаха.

[1] Хамам — турска баня. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.